

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

ISSUE
№65

4TH INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE

**THE FUTURE
OF SCIENCE,
TECHNOLOGY
AND ECONOMY**

APRIL 8-10, 2026
SOFIA, BULGARIA

volitionally. This interplay underscores the role of mental-state predicates as structuring elements of narrative progression.

Thus, the analysis confirms that mental-state predicates in “Pride and Prejudice” cannot be reduced to static lexical units. Instead, they function as multifunctional discourse tools that shape narrative perspective, construct character subjectivity, and guide the reader’s interpretation. Their semantic flexibility allows them to operate across the boundaries of emotion, cognition, intention, and perception, making them essential components of the expressive and interpretive fabric of literary discourse.

References

1. Austen, J. (1813). *Pride and Prejudice*. London: T. Egerton. URL: <https://www.gutenberg.org/files/1342/1342-h/1342-h.htm> (Last accessed 18.03.2026)
2. Comrie, B. (1976). *Aspect: An Introduction to the Study of Verbal Aspect and Related Problem*. Cambridge: Cambridge University Press. 142 p.
3. Quirk, R. et al. (1985). *A comprehensive Grammar of the English Language*. London: Longman. 1779 p.
4. Dowty, D. (1991). Thematic proto-roles and argument selection. *Language*. Vol 67, No. 3. pp. 547–619.
5. Brinton, L. J. (2000). *The structure of modern English: a linguistic introduction*. Illustrated edition. John Benjamins Publishing Company. 358 p.
6. Fillmore, C. J. (1977). Scenes-and-Frames Semantics. *Linguistic Structures Processing*. Ed. Zampolli, A. Amsterdam: North-Holland. pp. 55–81.
7. Levin, B. (1993). *English Verb Classes and Alternations: A Preliminary Investigation*. Chicago, IL: The University of Chicago Press. 348 p.

ПРОЄКТУВАННЯ ЦІЛЬОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА СТАНДАРТАМИ NATO STANAG 6001: ВІД АНАЛІЗУ ПОТРЕБ ДО РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Ільченко Анна Іванівна

доктор філософії, доцент

Кафедра мовної підготовки

Факультет лідерства

Інститут військово-морських сил

Одеська національна морська академія, Україна

Традиційно стандарт NATO STANAG 6001 (Language Proficiency Levels) сприймається у військових навчальних закладах виключно як інструмент фінального оцінювання (тестування). Однак сучасна лінгвопрагматика вимагає розглядати цей документ як базову архітектурну матрицю для створення робочих програм. Проєктування ефективного курсу іноземної мови для офіцерів

має базуватися на методології Зворотного проектування (Backward Design), де відправною точкою є не наявний підручник чи граматична тема, а кінцевий профіль компетенцій випускника (Standardized Language Profile — SLP), необхідний для виконання конкретних операційних завдань.

1. Аналіз цільових потреб (Needs Analysis) як фундамент проектування

Розробка будь-якої цільової програми в парадигмі спеціалізованої мовної підготовки (ESP/EMP — English for Military Purposes) безальтернативно починається з глибокого та комплексного аналізу потреб. У військовому контексті цей етап набуває статусу критичної детермінанти успіху, оскільки в умовах жорстко лімітованого часу абстрактне, безсистемне вивчення загальнонавчальної іноземної мови є неприпустимим марнотратством навчального та операційного ресурсу. Фундаментом архітектури робочої програми стає не наявний класичний підручник, а ретельне моделювання майбутнього професійного середовища слухача, що здійснюється через процедуру аналізу цільової ситуації (Target Situation Analysis). На цьому етапі розробник програми має гранично чітко та деталізовано визначити комунікативний ландшафт: у яких саме тактичних, оперативних чи штабних ситуаціях офіцер використовуватиме англійську мову. Наприклад, специфіка підготовки майбутніх офіцерів військово-морського флоту вимагає екстраполяції навчального контенту на такі критичні ситуації, як несення навігаційної вахти, стандартизоване ведення міжнародного радіообміну, тактична комунікація під час проведення процедур догляду суден (VBSS — Visit, Board, Search, and Seizure), а також проведення оперативних брифінгів перед спільними багатонаціональними маневрами. Такий аналіз дозволяє одразу відсіяти нерелевантну побутову лексику та зосередитися на цільових глосаріях і протоколах зв'язку.

Однак створення ідеальної моделі майбутнього застосування мови є лише половиною процесу. Наступним обов'язковим кроком є проведення аналізу наявної ситуації (Present Situation Analysis), який полягає в об'єктивній діагностиці стартової точки цільової аудиторії. Цей етап передбачає не лише базове тестування лексико-граматичних навичок, але й оцінку психологічної готовності слухачів до іншомовної комунікації та попереднього досвіду взаємодії в міжнародному середовищі. Саме тут відбувається ключовий методичний розрахунок: вимірюється дефіцит або так званий комунікативний розрив (Deficiency Analysis) між результатами аналізу наявної ситуації (тим, якими лінгвістичними інструментами слухачі реально володіють на момент вступу на курс) та жорсткими вимогами цільової ситуації (тим, що вони повинні бездоганно виконувати відповідно до дескрипторів мовного стандарту НАТО STANAG 6001). Зіставлення цих двох полярних точок дозволяє розробнику точно вирахувати обсяг необхідного матеріалу, розставити дидактичні пріоритети та сформулювати єдино правильний, прагматично обґрунтований зміст робочої програми. Це перетворює її з формального академічного документа на реальний інструмент досягнення лінгвістичної та оперативної взаємосумісності.

2. Операціоналізація дескрипторів STANAG 6001 у результати навчання

Найбільшою та найпоширенішою методичною помилкою при створенні робочих програм іншомовної підготовки військовослужбовців є пряме, механічне

копіювання абстрактних дескрипторів стандарту STANAG 6001 у навчальний план. Для досягнення реальної дидактичної ефективності ці загальні та універсальні рамкові дескриптори необхідно концептуально «розпакувати» та ретельно трансформувати у чіткі, вимірювані результати навчання (Learning Outcomes — LOs), спираючись на дієслова дії відповідних когнітивних рівнів таксономії Блума. Процес такої трансформації від загального до вузькоспеціалізованого є критично важливим етапом проєктування, оскільки офіційні формулювання стандарту НАТО від початку позбавлені специфіки конкретного роду військ. Наприклад, офіційний дескриптор STANAG 6001 для Рівня 2 (Speaking) зазначає, що особа здатна ефективно спілкуватися у повсякденних соціальних та рутинних робочих ситуаціях ("Can communicate in everyday social and routine workplace situations"). Для розробника програми ця фраза є занадто широкою, абстрактною та неінформативною. Її необхідно категорично операціоналізувати під реалії конкретного виду збройних сил. Зокрема, у контексті підготовки військових моряків цей загальний дескриптор трансформується у вузькопрофесійний, практичний результат навчання: слухач повинен бути здатним чітко та за протоколом передати стандартний запит на медичну евакуацію (MEDEVAC 9-Liner) по тактичному радіозв'язку, а також впевнено надати стандартизовані англійські команди на рулі (Helm Orders) під час швартування чи маневрування, адекватно реагуючи на уточнюючі запитання без суттєвої когнітивної затримки.

Проте формулювання результату навчання — це лише перший рівень деталізації, який вимагає подальшого створення глибоких лінгвопрофесійних матриць. Будь-який визначений операційний результат навчання має бути жорстко підкріплений і забезпечений специфічним мовним інвентарем, який слугуватиме інструментальною базою для його виконання. Проєктувальник навчального курсу повинен детально розписати, які саме лексичні одиниці, тактичні абревіатури та граматичні структури є безальтернативно потрібними для виконання кожного конкретного завдання. Особливої ваги на цьому етапі набуває обов'язкова інтеграція до навчального процесу сучасного, актуалізованого глосарію військової та військово-морської термінології, який унеможливорює подвійне тлумачення команд. Відповідно, сформована лінгвопрофесійна матриця деталізує не лише термінологічний словник, але й функціональну синтаксичну базу: наприклад, доведення до автоматизму використання імперативних конструкцій для віддачі безапеляційних наказів або ж застосування модальних дієслів під час проведення тактичних інструктажів чи узгодження дій. Такий підхід гарантує повну синхронізацію навчального матеріалу з реальними операційними потребами офіцера.

3. Структурування контенту: Від граматичного до проблемно-цільового силабусу (Task-Based Syllabus)

Структурування контенту робочої програми, орієнтованої на досягнення стандартів STANAG 6001, вимагає радикальної відмови від застарілого лінійно-граматичного силабусу, де навчальні теми вибудовуються навколо ізольованого вивчення граматичних часів, таких як «Present Simple» чи «Past Simple». У сучасній військовій лінгводидактиці фундаментальною одиницею навчання стає

не лінгвістична форма, а конкретне оперативне завдання (Task), що зумовлює перехід до проблемно-цільового силабусу (Task-Based Syllabus). За такої архітектури весь навчальний курс розбивається на функціональні, тематично-ситуативні модулі, які максимально достовірно імітують реальний життєвий цикл військової операції або типової щоденної служби офіцера. Критично важливою вимогою до конструювання кожного такого модуля є обов'язкова та рівноцінна інтеграція всіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності — аудіювання (Listening), говоріння (Speaking), читання (Reading) та письма (Writing). Такий комплексний підхід є безальтернативним, оскільки він прямо відповідає структурі багаторівневого сертифікаційного іспиту СМР (Standardized Language Profile), де оцінюється цілісний комунікативний профіль військовослужбовця, а не ізольовані навички.

Яскравим прикладом такої дидактичної трансформації є зміна підходу до вивчення базових тем. Замість класичної, відірваної від реалій теми «Погода», притаманної загальним курсам іноземної мови, проєктується спеціалізований багатовимірний модуль «Навігаційна та метеорологічна безпека». У межах цього модуля слухачі не просто вивчають метеорологічну лексику, а виконують комплексні операційні завдання: аналізують реальні текстові зведення у форматі NAVAREA або METAREA, на слух сприймають англomовні радіоперехоплення штормових попереджень в умовах акустичних перешкод, а після цього — усно доповідають командуванню про необхідність зміни курсу корабля та письмово фіксують ці зміни у вахтовому журналі.

Реалізація такого проблемно-цільового підходу неможлива без офіційного закріплення в робочій програмі використання виключно автентичних матеріалів. Програма повинна імперативно вимагати інтеграції реальної документації армій країн НАТО, оригінальних тактичних публікацій (Allied Tactical Publications — АТР), польових мануалів та спеціалізованих термінологічних глосаріїв. При цьому робота з лексикографічними джерелами — постійне оновлення, створення та використання особистих чи підрозділових військово-морських глосаріїв — має бути прописана в силабусі не як факультатив, а як обов'язковий, ключовий вид постійної самостійної роботи офіцера. Саме така системна взаємодія з термінологічними базами формує критично важливу навичку автономного навчання (Learner Autonomy), яка забезпечуватиме здатність військовослужбовця до безперервного професійного та лінгвістичного самовдосконалення вже після завершення формального інтенсивного курсу.

4. Конструктивне вирівнювання (Constructive Alignment) та системи оцінювання

Логічним завершенням процесу проєктування робочої програми, орієнтованої на стандарти STANAG 6001, є впровадження системи оцінювання, яка базується на принципі конструктивного вирівнювання (Constructive Alignment). Згідно з цією фундаментальною теорією Джона Біггса, будь-яка освітня програма є ефективною та життєздатною виключно тоді, коли задекларовані цілі навчання, обрані методи викладання та інструменти оцінювання ідеально синхронізовані між собою. У контексті військової

лінгводидактики це означає категоричну недопустимість ситуації, коли слухачів навчають комунікативним навичкам ведення радіообміну або штабних переговорів, а оцінюють їхній прогрес за допомогою класичних дискретних тестів із множинним вибором (multiple-choice), які перевіряють лише абстрактне знання граматичних правил. Тому архітектура курсу повинна спиратися на два взаємодоповнюючі види контролю: формативне та сумативне оцінювання. Формативне оцінювання (Formative Assessment) здійснюється безперервно впродовж усього курсу, і його головною метою є не виставлення балів, а діагностика здатності військовослужбовця застосувати мовний інвентар у наближених до реальності симуляціях. Якщо визначеним результатом навчання є навичка проведення оперативного брифінгу, то єдиним релевантним інструментом проміжного контролю має бути ділова рольова гра — виступ офіцера із презентацією поточної оперативної чи навігаційної обстановки перед аудиторією. Цей процес обов'язково має включати сесію запитань і відповідей (Q&A session), де викладач у ролі іноземного радника оцінює когнітивну гнучкість, швидкість реакції та здатність офіцера аргументовано відстоювати свою точку зору англійською мовою під комунікативним тиском.

Своєю чергою, сумативне оцінювання (Summative Assessment), яке є підсумковим бар'єрним контролем наприкінці курсу, має повністю, дзеркально відображати структуру та процедуру національного сертифікаційного тестування за стандартом STANAG 6001 (іспит СМР). Таке жорстке структурне вирівнювання виконує критично важливу психологічну функцію — воно суттєво знижує рівень екзаменаційної тривожності (Test Anxiety), яка часто стає причиною штучного заниження результатів у слухачів старшого віку. Військовослужбовці повинні бути заздалегідь досконало знайомі з форматом і специфікою виконання завдань з усіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності. Наприклад, для успішного складання секції письма (Writing) слухачі в межах курсу мають довести до автоматизму навичку складання формального військового листа (Military Letter), службової записки (Memorandum) або стандартизованого рапорту з бездоганним дотриманням усіх вимог натівського діловодства та форматування. Аналогічно, підготовка до секції говоріння (Speaking) має включати регулярні тренування у форматі стандартизованого рольового діалогу-інтерв'ю, де екзаменатор оцінює не лише лінгвістичну правильність (Assurance), але й здатність слухача підтримувати ініціативу в розмові, перехоплювати комунікативне лідерство, запитувати необхідну інформацію та адекватно реагувати на непередбачувані ситуації. Лише за умови такої абсолютної синхронізації цілей, процесу та методів контролю, робоча навчальна програма перетворюється на дієвий і надійний механізм підготовки висококваліфікованого військового чи військово-морського офіцера, здатного до повноцінної взаємодії в міжнародному середовищі.

Висновки

Проектування робочої навчальної програми за стандартами STANAG 6001 — це складний інженерно-педагогічний процес. Він вимагає відмови від загальноосвітніх шаблонів на користь глибокої специфікації потреб військової

аудиторії. Трансформація абстрактних дескрипторів НАТО у конкретні, функціональні результати навчання, інтеграція автентичних штабних документів та впровадження симуляційних методів контролю дозволяють створити життєздатну програму. Така програма не лише готує військовослужбовця до успішного складання мовного тесту, але й забезпечує його реальну лінгвоопераційну взаємосумісність під час виконання бойових чи миротворчих завдань.

Список використаних джерел

1. Levytska A. Changes in english grammar under the influence of text messaging and social media XXXVII international scientific and practical conference «Modern Problems of Science and Technology: Prospects for Further Development» September 4-6, Bergen, Norway 2024. 127-133 р. див
2. Levytska A. English Language in the Digital Literacy Era Challenges for Teaching and Learning XXXVIII international scientific and practical conference «Development of Modern Science: State, Problems and Prospects» September 11-13 Brno, Czech Republic 2024. с.151-154 див
3. Levytska A. Linguistic rubicon: Can artificial intelligence be a bearer of language? Modern trends in the development of economy, technology and industry 15/02/2024 Canada, Toronto – с. 114-115 див
4. Ільченко А.І. Англійська мова як складова бойової спроможності: трансформація підготовки офіцерів ЗСУ в реаліях сучасної війни Modern science: research, economy, and innovation. Collection of Scientific papers with proceeding of the 4th international scientific and practical conference. січень 21-23, 2026. Загреб, Хорватія с.227-231
5. Ільченко А.І. Мовна підготовка офіцерів ЗСУ в умовах воєнного стану: виклики, досвід та стратегічні перспективи впровадження стандартів НАТО Global trends in science, technology and economy Collection of Scientific papers with proceeding of the 4th international scientific and practical conference січень 14-16, 2026. Грац, Австрія с.288-292
6. Левицька А.І. Кир'язова О.В. Циба А.А. Вивчення англійської мови через активні методи, такі як рольові ігри, клінічні симуляції та практичні завдання з медичної сфери Інноваційна педагогіка. Одеса, 2024 № 66. С. 139-141
7. Левицька А.І. Профілактика та реабілітація психосоматичних розладів у правоохоронців Всеукраїнська конференція Актуальні питання фізичної та тактико-спеціальної підготовки здобувачів вищої освіти м. Львів 28 листопада 2024р 173-175с. див
8. Левицька А.І. Юрченко М.В. Формування комунікативної компетенції в освітньому процесі: Досвід для вчителів англійської мови та застосування в інших предметах Інноваційна педагогіка. Одеса, 2023 № 65. Ч. 2. С. 66-69